

TER BESLUITVORMING

Aan: SOCW

**Onderwijspersoneel en
Primair Onderwijs**

Van

Datum

18 oktober 2024

Referentie

49810224

Bijlagen

1. Brief aan Stichting Onderwijsgeschillen
2. Begeleidende brief Stichting Onderwijsgeschillen bij onderzoeksrapport
3. Onderzoeksrapport 'De juridisch toegankelijkheid tot de Landelijke Commissie voor Geschillen Wet medezeggenschap op scholen'
4. Brief aan vaste Kamercommissie voor OCW

nota

Onderzoeksrapport Stichting Onderwijsgeschillen

Aanleiding

Op 20 november jl. heeft u de nota betreffende het onderzoeksrapport van Stichting Onderwijsgeschillen ontvangen. Hierop heeft u onder meer aangegeven dat er wegens capaciteitsproblemen bij WJZ nog geen verkenning kan plaatsvinden. Dit heeft geleid tot deze herziene nota en herziene brief aan de Stichting Onderwijsgeschillen.

Op 23 juli jl. heeft Stichting Onderwijsgeschillen u het onderzoeksrapport 'De juridische toegankelijkheid tot de Landelijke Commissie voor Geschillen Wet medezeggenschap op scholen: voorstellen voor verbetering' gestuurd.

Het beslechten van geschillen tussen schoolbesturen en medezeggenschapsorganen in het onderwijs gebeurt door de Landelijke Commissie voor Geschillen Wet medezeggenschap op scholen (hierna: LCG WMS of commissie). De bevoegdheden van deze commissie zijn geregeld in een geschillenregeling in de Wet medezeggenschap op scholen (hierna: WMS). Deze regeling bevat specifieke voorschriften met betrekking tot de procedure bij deze commissie en de naleving van diens uitspraken.

Op verzoek van het programmabestuur van het Expertisecentrum van Stichting Onderwijsgeschillen is onderzoek uitgevoerd naar de vraag hoe de juridische toegankelijkheid van de LCG WMS kan verbeteren.¹

Geadviseerd besluit

- Bent u akkoord dat wij (beleid)verkennen aan de hand van het onderzoeksrapport en de hierin beschreven aanbevelingen of een wijziging van de WMS wenselijk is om zodoende de toegankelijkheid te verbeteren? En op den duur, te denken valt aan 2026 of verder, met WJZ vervolg te geven aan de verkenning?
- Bent u akkoord met het verzenden van bijgevoegde brief naar Stichting Onderwijsgeschillen als reactie op het onderzoeksrapport met begeleidingsbrief, en hier een afschrift van naar de vaste Kamercommissie voor OCW?

¹ Met verbeteren wordt bedoeld: het vergroten van de mogelijkheid om wel een inhoudelijk oordeel te verkrijgen.

Advies

Wij adviseren u om akkoord te gaan met beide vragen. De WMS wordt in de praktijk als (te) complex ervaren en het voeren van een procedure is lastig. Ten aanzien van het wel of (nog) niet starten van (een verkenning naar) een wetstraject, heeft dit nu geen prioriteit. Ons advies is om dit wel op enig moment op te pakken. Om deze reden horen wij graag of u akkoord bent dat dit met lage prioritering op WJZ-lijst geplaatst kan worden.

Met WJZ kan op termijn een verkenning plaatsvinden of, naar aanleiding van de beschreven aanbevelingen, de afweging gemaakt kan worden of een wijziging van de WMS wenselijk is. Tevens adviseren wij om een brief naar Stichting Onderwijsgeschillen te sturen als dank voor het verrichte onderzoek en het doen toekomen hiervan. De vaste Kamercommissie voor OCW heeft een afschrift van deze brief verzocht. Mocht u hier akkoord mee zijn, een brief aan de vaste Kamercommissie voor OCW om dit afschrift te versturen is toegevoegd als bijlage aan deze zaak.

Kernpunten

Uit het onderzoeksrapport komt naar voren dat de WMS als (te) gecompliceerd wordt ervaren. Daardoor is ook het voeren van een procedure bij de LCG WMS verwarrend. In de praktijk worden drempels ervaren met betrekking tot de toegankelijkheid van de commissie. Er moeten verschillende procedurele hobbels worden genomen voordat de commissie het geschil inhoudelijk kan beoordelen. Van in totaal 80 zaken tussen 2017 tot 1 april 2024 verklaarde de commissie zich in 34 zaken onbevoegd of de verzoeker dan wel het verzoekschrift niet-ontvankelijk met betrekking tot een of meer verzoeken. Zo moet een partij altijd zelf bedenken om wat voor soort geschil het gaat: advies, instemming, statuut/regelement of naleving. Hierna moet een specifieke procedure voor dat geschil gevolgd worden. Indien dit niet gedaan wordt, wordt het verzoek naar alle waarschijnlijkheid niet-ontvankelijk verklaard. Het werkt ontmoedigend als een geschil niet ontvankelijk verklaard wordt vanwege procedurele redenen. Bovendien blijft in deze situatie een uitspraak achterwege over hoe verder te kunnen gaan in een lastige situatie.

Er moet aan de volgende wettelijke vereisten worden voldaan voordat de commissie een inhoudelijk oordeel kan geven in een geschil²:

1. Het geschil betreft één of meer geschillen als bedoeld in artikelen 32 (instemming), 33 (reglement of statuut), 34 (advies) en 35 (naleving).
2. Partijen bij het geschil zijn enerzijds het bevoegd gezag en anderzijds de medezeggenschapsraad of een van de medezeggenschapsorganen genoemd in artikel 37.
3. Het verzoek is ingediend binnen de termijn van zes weken.

² Alle artikelen verwijzen naar de WMS.

4. Bij een instemmings- of adviesgeschil is sprake van: (a) een 'te nemen besluit' en (b) 'een aangelegenheid'.
5. Bij een nalevingsgeschil is sprake van een 'bij of krachtens [de Wms] of een onderwijswet geldende verplichting'.

Het onvoldoende tot niet voldoen aan deze vereisen leidt ertoe dat een verzoeker geen inhoudelijk oordeel krijgt. Bij medezeggenschapsraden die niet voldoen aan de vereisten is voornamelijk sprake van een gebrek aan kennis over procedures, inhouden van geschillen en/of kennis van de wet.

In het onderzoek wordt geconstateerd dat met name medezeggenschapsraden niet altijd aan de vormvereisten voldoen om een geschil aanhangig te maken bij de LCG WMS. In het onderzoeksrapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan voor aanpassingen aan de WMS om de toegankelijkheid van de LCG WMS te verbeteren. Deze aanbevelingen betreffen:

- Het verbeteren van de wettelijke vereisten 1, 2 en 5 door vereenvoudiging en verduidelijking.
- Belanghebbenden³ het recht geven geschillen aan de commissie voor te leggen over:
 - o het instellen, in stand houden of opheffen van een medezeggenschapsorgaan;
 - o het reglement en/of statuut;
 - o kandidaatstelling van leden van de medezeggenschapsraad, en;
 - o agenda's en verslagen van de medezeggenschapsraad.
- Vergroten van de groep rechthebbenden die een geschil aanhangig kunnen maken over bovenstaande onderwerpen.

Vanuit beleid willen we samen met WJZ verkennen in hoeverre deze aanbevelingen moeten leiden tot een aanpassing van de WMS en mogelijkerewijs deze aanpassing(en) in gang zetten. Gezien de capaciteit van WJZ is ons advies om het traject van een mogelijke wetswijziging pas in gang te zetten vanaf 2026 of later. Intern kunnen wij vanuit beleid in 2025 op voorhand een korte verkenning doen welke (kleinschalige) verbeteringen er mogelijk zijn in de WMS.

De vaste Kamercommissie voor OCW heeft gevraagd om een aftreksel van uw reactie aan Stichting Onderwijsgeschillen op de begeleidingsbrief bij het onderzoeksrapport. Deze reactie moet nog worden verstuurd en is bijgevoegd bij deze nota.

³ Met belanghebbenden worden afzonderlijke partijen binnen de medezeggenschapsraad bedoeld. Zoals een ouder binnen de medezeggenschapsraad die voortaan als individueel een geschil aanhangig kan maken. Deze rechten bestaan nu nog niet of alleen voor de medezeggenschapsraad als geheel.

Datum
18 oktober 2024

Toelichting

- Politieke context: Het belang van goede medezeggenschap wordt politiek breed gedragen. De verwachting is dat dit ook geldt voor een betere toegankelijkheid van de geschillencommissie. Bovendien heeft Stichting Onderwijsgeschillen het onderzoeksrapport naar de vaste Kamercommissie voor OCW gestuurd, waardoor het niet uitgesloten is dat Kamerleden van u willen weten welk vervolg u hieraan gaat geven. De vaste Kamercommissie heeft inmiddels in ieder geval een kopie van uw brief aan Stichting Onderwijsgeschillen verzocht naar aanleiding van het onderzoeksrapport.
- Financiële/juridische overwegingen: Het verkennen met WJZ over een mogelijke wijziging/aanpassing van de WMS heeft ten tijde van de verkenning geen financiële en juridische gevolgen. Wel vraagt dit capaciteit van beleidsmedewerkers en op den duur van (wetgevings)juristen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.